

Program nauczania etyki

w roku szkolnym 2013/2014

I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Tczewie
ul. Szkoły Morskiej 1; 83-110 Tczew

Program nauczania etyki oparty jest na podstawie programowej nauczania etyki (*Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 roku – Dz. U. z 2009 r. nr 4 poz. 17*). Uwzględnia on także potrzeby edukacyjne młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Na jego kształt wpływ też mają uczestnicy zajęć.

Zadania etyki w szkole ponadgimnazjalnej to:

- rozwijanie wrażliwości moralnej,
- kształtowanie zdolności odróżniania dobra i zła,
- kształtowanie odpowiedzialności za słowa i czyny,
- rozwijanie umiejętności trafnej oceny moralnej podejmowanych działań,
- rozwijanie umiejętności dyskusji o problemach,
- poznawanie siebie i samokontrola,
- pomoc w radzeniu sobie z niespodziewanym sukcesem i poniesioną porażką.

Zagadnienia do omówienia (kolejność i ilość godzin może ulec zmianie, niektóre tematy mogą zostać przesunięte na kolejny etap edukacyjny)

1. Ustalenie zasad obowiązujących na zajęciach z etyki, omówienie kryteriów ocen – 1 godzina.
2. Dlaczego etyka? – 2 godziny
3. Etyka – pierwszy krok w świat wartości. – 2 godziny
4. Czym zajmuje się etyka? Działy etyki. – 1 godzina
5. „*Bezmyślnym życiem żyć nie warto*” – dyskusja nad interpretacją słów Sokratesa – 2 godziny
6. Elementarne normy moralne. – 2 godziny
7. Typy postaw moralnych. – 5 godzin
  - relatywizm etyczny
  - absolutyzm etyczny
  - subiektywizm etyczny
  - nihilizm moralny
8. Normy moralne a prywatność. – 1 godzina
9. Etyka różnych grup społecznych – 6 godzin
  - etyka lekarska
  - etyka dziennikarska
  - etyka nauczycielska
  - etyka uczniowska (np. problem „ścigania”)
10. Etyka a prawo. – 3 godziny

11.	Etyczny wymiar codzienności	- 3 godziny
12.	Problemy tolerancji.	- 3 godziny
13.	Odpowiedzialność. Motywy podejmowania decyzji.	- 4 godziny
14.	Nadmiar szczęścia – jak radzić sobie z sukcesem.	- 2 godziny
15.	Jak radzić sobie w życiu z porażką.	- 3 godziny
16.	Człowiek, jego biologiczne prawo do życia.	- 1 godzina
17.	Nie zabijaj – czy zawsze?	- 4 godziny
	- samobójstwo	
	- zabójstwo w obronie życia	
	- tzw. wyższa konieczność	
18.	Etyka wojny i pokoju. Czy wojny są sprawiedliwe?	- 2 godziny
19.	Problemy zabijania – aborcja, eutanazja, kara śmierci	- 4 godziny
20.	Jakie pytanie zadać, aby poznać siebie.	- 2 godziny
21.	Moje hierarchia wartości. Być czy mieć?	- 3 godziny
22.	W poszukiwaniu szczęścia i miłości – podsumowanie.	- 2 godziny

Propozycje kryteriów ocen i metod sprawdzania osiągnięć ucznia zaczerpnięto z:

„Etyka - Program nauczania dla szkół ponadgimnazjalnych” Pawła Kołodzińskiego,
wydawnictwo OPERON

Ocenianie na lekcjach etyki odbywa się w specyficznych warunkach. Wynika to z dobrowolności uczestnictwa w przedmiocie, jego ideologicznego kontekstu oraz ze specyficznych kompetencji, które nabywają uczestnicy zajęć. Ponieważ część tych kompetencji (np. wrażliwość etyczna, dojrzałość moralna) trudno poddać ocenie, a znajomość teorii i pojęć nie jest głównym celem edukacji etycznej, ocenianie powinno pełnić głównie rolę motywującą i informacyjną, a mniej różnicującą czy selekcyjną.

Podczas oceniania nauczyciel powinien unikać zróżnicowania stopni szkolnych ze względu na poglądy. Można poddać ocenie:

- sprawność uczniów w opisywaniu i ocenie rzeczywistości,
- znajomość pojęć i teorii etycznych,
- umiejętność rozpoznawania w wypowiedziach i czynach ludzkich założeń i poglądów moralnych.

Istotnym elementem jest ocena prac pisemnych: analiz tekstów, esejów i rozprawek. Przy ocenianiu tych prac, a także wypowiedzi ustnych, należy uwzględniać następujące aspekty:

- precyzję i jasność wypowiedzi,
- poprawność językową,
- znajomość pojęć i adekwatność ich stosowania,
- stosowaną argumentację.

Ważnym elementem podlegającym ocenianiu jest umiejętność dostrzegania etycznego wymiaru rzeczywistości: charakteryzowania wartości i ich hierarchii, moralnej winy i zasługi. Wskazane jest pozytywne ocenianie zaangażowania w etyczną analizę wydarzeń współczesnych.

Należy poddawać ocenie aktywność na zajęciach. Biorąc pod uwagę różne zahamowania przed publicznym zabieraniem głosu, warto stwarzać inne możliwości wypowiedzi uczestników (np. w formie pisemnej) i je premiować. Duże znaczenie w ocenianiu ma samodzielna aktywność poznawcza ucznia: czytanie dodatkowych lektur oraz uczestnictwo w Olimpiadzie Filozoficznej i innych konkursach filozoficznych.

Wystawianie stopni szkolnych z etyki (mimo marginalizowania tego przedmiotu w szkołach) nie jest dla nauczyciela zadaniem łatwym. W związku z tym warto, oprócz przywołanych wyżej wytycznych, przyjąć także ogólne kryteria oceny, uwzględniając jednak założenie o prymacie postawy ucznia nad opanowaniem przez niego konkretnej wiedzy przedmiotowej.

Proces oceniania powinien być zawsze dostosowany do specyficznej sytuacji i rozpoznanych specyficznych potrzeb edukacyjnych ucznia.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który uczestniczy w różnych konkursach filozoficznych (w tym w Olimpiadzie Filozoficznej) i osiąga w nich sukcesy. Uczeń ten uzupełnia swoją wiedzę na temat etyki o dodatkowe lektury. Angażuje się w podejmowane na lekcjach dyskusje i dociekliwie rozstrzyga omawiane problemy natury etycznej.

Ocenę bardzo dobrą uzyskuje uczeń, który aktywnie uczestniczy w pracy na lekcjach, chętnie wypowiada swoje zdanie na temat poruszanych zagadnień. Ponadto przyswoił podawaną na zajęciach wiedzę w stopniu bardzo dobrym i potrafi ją twórczo wykorzystywać na potrzeby analizy konkretnych problemów etycznych. Bierze także udział w olimpiadach i konkursach filozoficznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który ma pewne braki w wiedzy, ale jego postawa i zaangażowanie na lekcjach są znaczące. Chętnie bierze on udział w dyskusjach i podejmuje próby rozstrzygania problemów etycznych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który fragmentarycznie opanował omawiany materiał. Nie wykazuje ponadto aktywności na lekcji, a w dyskusjach uczestniczy tylko na wyraźne polecenie nauczyciela.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który tylko biernie uczestniczy w zajęciach. Nie opanował on wystarczająco omawianych zagadnień, a wypowiedzanie się na temat problemów etycznych sprawia mu znaczne trudności.

Ocenę niedostateczną należy wystawić uczniowi, który nie wykazuje żadnego zainteresowania omawianymi na zajęciach zagadnieniami oraz nie opanował w stopniu elementarnym wiedzy przedmiotowej.

Opracowała
Bożena Galecka
2013-09-02

